

Maribor, 14.4.2016

OBVESTILO 1-2016 – EKO

Spoštovani ekološki pridelovalci!

Smo pred pričetkom nove pridelovalne sezone in veselimo se sodelovanja z vami. Zahvaljujemo se za posredovano prijavo in izkazano zaupanje do našega Inštituta ter zagotavljamo strokovno dosledno izvedbo postopka certificiranja.

V obvestilu vas seznanjamo z naslednjimi temami:

- Sprememba zakonodaje
- Sprememba Pravil postopka certificiranja
- Podatkovna zbirka ekološkega semena
- Izbrani laboratoriji
- Kontrolorji za sezono 2016
- Najpogostejša neskladja ob kontrolah v letu 2015
- Nakup neekološko vzrejenih živali
- Neustrezna uporaba semen/sadik
- Najave
- Poimenovanje "Kamut" / "Pšenica Horasan" in "Vegeta" / "Mešanica začimb"
- Priprava na kontrolni pregled
- Neporavnane obveznosti

Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin je na svoji spletni strani objavila seznam registriranih FFS, ki so dovoljena za ekološko kmetovanje. Seznam, ki je priloga obvestila, najdete tudi na spletni strani: http://www.uvhvvr.gov.si/si/delovna_podrocja/fitofarmaceutska_sredstva/promet_uporaba_usposabljanje_in_naprave/uporaba_ffs/metode_z_majhnim_tveganjem/;

Opozorilo!!! Ta dva seznama nista povezana z bazo registriranih FFS, zato je pred njuno uporabo potrebno preveriti veljavnost registracije FFS v bazi FITO-INFO. Prav tako morate upoštevati za katero kulturo in za kateri namen je posamezno sredstvo registrirano.

1. Sprememba zakonodaje

RIBOGOJCI POZOR!

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 834/2007, s členom 16 in s Prilogo VII, Proizvodi za čiščenje in razkuževanje Uredbe Komisije (ES) št. 889/2008, se bakrov sulfat za čiščenje in razkuževanje opreme in objektov, kadar v njih ni bilo živali iz ribogojstva, ne sme uporabljati od 31. decembra 2015 naprej.

Nova Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 22/15 z dne 30. 3. 2015) se je glede ekološkega kmetovanja pričela uporabljati s 1.1.2016.

Uredba prinaša novosti na področju; zapisovanja letnega vnosa dušika iz živinskih gnojil, izpolnjevanja obrazcev v primeru oddaje živinskih gnojil, obdobj prepovedi gnojenja s tekočimi organskimi gnojili, spremembe pri gnojenju s hlevskim gnojem ter gnojenju strmih zemljišč, pri zahtevah glede skladiščnih kapacitet ter pri postavljenih zgornjih mejnih vrednostih vnosa dušika v tla oziroma na tla. V nadaljevanju na kratko povzemamo nekatere glavne spremembe uredbe:

Izpolnjevanja obrazcev v primeru oddaje živinskih gnojil

Količina oddanih, prodanih ali na drug način odstranih živinskih gnojil mora biti izkazana na obrazcu, ki je v prilogi uredbe, pri čemer mora biti obrazec izpolnjen vsakič na dan oddaje živinskega gnojila.

Obdobje prepovedi gnojenja s tekočimi organskimi gnojili

Obdobje prepovedi gnojenja s tekočimi organskimi gnojili je podaljšano in velja na kmetijskih zemljiščih od 15. novembra do 1. marca, razen kadar gre za pripravo zemljišč za setev jarih žit, trav in travno-deteljnih mešanic ali za spomladansko dognojevanje ozimin, ko je gnojenje s tekočimi organskimi gnojili prepovedano med 15. novembrom in 15. februarjem. Izjema so tudi katastrske občine s submediteranskim podnebjem, navedene v prilogi uredbe, kjer je na površinah z zeleno odejo prepovedano uporabljati tekoča organska gnojila od 15. decembra do 15. januarja, na površinah brez zelene odeje pa od 1. decembra do 15. februarja. Kadar gre za pripravo zemljišč za setev jarih žit, trav in travno-deteljnih mešanic pa je v teh občinah gnojenje površin brez zelene odeje prepovedano od 1. decembra do 1. februarja.

Gnojenje s hlevskim gnojem

Gnojenje s hlevskim gnojem ni več prepovedano samo na njivah ampak na vseh kmetijskih zemljiščih v obdobju od 1. decembra do 15. februarja. V katastrskih občinah s submediteranskim podnebjem je gnojenje s hlevskim gnojem na kmetijskih zemljiščih z zeleno odejo prepovedano od 15. decembra do 15. januarja, na kmetijskih zemljiščih brez zelene odeje pa od 1. decembra do 1. februarja.

Gnojenje strmih zemljišč

Za razliko od prej veljavne uredbe, ko je bilo potrebno na strmih zemljiščih razdeliti gnojenje na več obrokov v primeru tekočih organskih gnojil, je potrebno zdaj na strmih zemljiščih, ki so nagnjena k površinskim vodam, razdeliti v več delov odmerke organskih gnojil, ki vsebujejo dušik. Enkratni odmerek dušika ne sme preseči 80 kg/ha. Na strmih zemljiščih je po novem potrebno poleg tega na vseh njivah, nagnjenih k površinskim vodam, ne glede na to, katere kmetijske rastline rastejo na njivi, zagotoviti tudi enega izmed štirih dodatnih ukrepov; njiva mora

biti razmejena s prečnimi ozelenjenimi pasovi; med njivo in površinsko vodo mora biti najmanj 15 m širok pas zemljišča, porasel z zeleno odejo oziroma drugimi kmetijskimi rastlinami; njiva mora biti obdelana prečno na strmino; in njiva mora biti čez zimo prekrita z zeleno odejo. Prej je takšna zahteva veljala v primeru, da so bile na kmetijskem zemljišču poljščine s počasnim spomladanskim razvojem (koruza, pesa).

Skladiščne zmogljivosti za živinska gnojila

V novi uredbi je posebej opredeljeno, da mora biti zagotovljena najmanj šestina zmogljivosti skladišč za živinska gnojila, ki je določena v prilogi uredbe tudi v primeru, ko kmetijsko gospodarstvo predela, proda ali kako drugače odstrani živinska gnojila. Na kmetijskih gospodarstvih, ki pasejo živali osem ali več mesecev, je treba za vsak mesec bivanja živali v hlevu zagotoviti četrtno zmogljivosti, ki je določena v prilogi uredbe. Na novo je opredeljeno tudi skladiščenje perutninskega gnoja z nastiljem. V prilogi uredbe so pri letnih količinah dušika v živinskih gnojilih in potrebnih zmogljivostih skladišč dodane in natančneje opredeljene nekatere kategorije živali pri prašičih. Dodani sta kategoriji sesnih pujskov in tekačev do 30 kg, na novo so opredeljene mejne teže za prašiče pitance in plemenske prašiče.

Mejne vrednosti vnosa dušika v tla

Posebno pozornost velja posvetiti spremembam mejnih vrednosti vnosa dušika v tla, ki so za nekatere kmetijske rastline posebej opredeljene v prilogi uredbe. Mejne vrednosti pomenijo maksimalno količino dušika, ki ga pri določenem pridelku lahko vnesemo v tla ali na tla z organskimi gnojili, v obdobju od priprave tal za setev do spravila pridelka oziroma v obdobju enega koledarskega leta pri trajnih nasadih in travnikih. Za nekatere rastline je mejna vrednost vnosa dušika nižja od 170 kg /ha (pšenica, ječmen, tritikala, oves, krompir, detelje, lucerna, trajno travinje). Pri vseh navedenih kmetijskih rastlinah, razen pri vinski trti, kjer je mejna vrednost povišana za 10 kg, so mejne vrednosti precej nižane v primerjavi s staro uredbo. Na novo so k mejnim vrednostim dodani tudi pridelki za katere velja navedena mejna vrednost. Ce se pričakuje manjši pridelek od navedenega, je treba odmerke dušika zmanjšati, če pa se pričakuje večji pridelek od navedenega, se odmerki dušika lahko povečajo, vendar mora imeti v tem primeru kmetijsko gospodarstvo obvezno izdelan gnojilni načrt za gnojenje z dušikom, ki mora vsebovati izračun potreb kmetijske rastline po gnojenju z dušikom glede na večji pričakovani pridelek in načrt gnojenja z navedbo časa, količin ter vrst gnojil z dušikom.

Ponovna naj vas opozorimo, da za hlevski gnoj, posušen in kompostiran hlevski gnoj, dehidriran ali kompostiran gnoj perutnine ter tekoče iztrebke velja, da ne smejo izvirati iz industrijskega kmetijstva. Priloga I, Gnojila, dodatki za izboljšanje tal in hranilne snovi iz člena 3(1) in člena 6d(2) Uredbe Komisije št. 889/2008 opredeljuje, da se za industrijsko kmetijstvo štejejo vsi obrati, ki si morajo pridobiti okoljevarstveno dovoljenje. Seznam le-teh najdete na spletni povezavi <http://okolje.arso.gov.si/ippc/vsebine/ippc-register>.

Celotno Uredbo o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov najdete na spletni povezavi <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5124>

2. Sprememba pravil postopka certificiranja

Obveščamo vas, da je prišlo **do spremembe dokumenta Pravila postopka certificiranja**, in sicer;

V prilogi I, točka 7, Odločitev o izdaji certifikata ali potrdila, se je izbrisala beseda »potrdilo«, prav tako v drugem odstavku, v 4. odstavku se je dodala nova vsebina; »Stranki, vključeni v postopek certificiranja ekološke pridelave in predelave na kmetijskem gospodarstvu, se v obdobju preusmerjanja izda certifikat iz preusmeritve.«

V prilogi I, točka 8, Zavrnitev izdaje certifikata ali potrdila se je izbrisala beseda »potrdilo«.

Ključna sprememba Pravil postopka certificiranja torej je, da se strankam, ki so 1. leto vključene v kontrolo, ne izda potrdilo, temveč certifikat iz preusmeritve, pridelki pa so neekološki.

3. Podatkovna zbirka ekološkega semena

Na spletni strani MKGP je bila 18.3.2016 objavljena ažurirana **Podatkovna zbirka ekološkega semena, semenskega krompirja in vegetativnega razmnoževalnega materiala**, kjer lahko preverite, katera ekološka semena in sadike so na voljo pri slovenskih ponudnikih. Do zbirke lahko dostopate preko naslednje povezave:

http://www.mkgp.gov.si/si/delovna_podrocja/kmetijstvo/ekolosko_kmetovanje/podatkovna_zbirka_ekoloskega_semena_na_semenskega_krompirja_in_vegetativnega_razmnozega_materiala/

Poveza do podatkovne zbirke je objavljena tudi na naši spletni strani www.kon-cert.si.

4. Izbrani laboratoriji

Seznam laboratorijev bo objavljen na naši spletni strani www.kon-cert.si predvidoma v maju 2016.

V primeru nestrinjanja s katerim od izbranih laboratorijev, lahko v 15 dneh od objave podate pisni ugovor z utemeljitvijo.

5. Kontrolorji 2016

Kontrole v sezoni 2016 bodo opravljali naslednji kontrolorji: Klinar Klemen, Paulič Klemen, Pesek Boštjan, Rant Petra, Puž Mladen, Feregotto Ervin, Tomišek Nuša, Rituper Dejan, Rantaša Jože, Tekavec Valentin, Weiland Andrej, Kotnik Jasmina, Kotnik Andreja, Bevc Silva, Škrinjar Maja, Aleksič Valentina.

Če se s katerim od imenovanih kontrolorjev ne strinjate, lahko v roku 15 dni od prejema obvestila vložite utemeljeno zahtevo z obrazložitvijo, zakaj želite zamenjavo kontrolorja. Vašo zahtevo bo obravnavala direktorica.

Prav tako uvajamo nove kontrolorje in vas bomo o njihovi aktivni vključitvi v kontrole obvestili naknadno.

Seznam aktualnih kontrolorjev bomo ob vsaki spremembi objavili na naši spletni strani.

6. Najpogostejša neskladja ob kontrolah v letu 2015

V lanskem letu so bila ob kontrolah ugotovljena različna neskladja na kmetijskih gospodarstvih. V spodnji tabeli je prikazanih 10 najpogostejših neskladij, razvrščenih v padajočem vrstnem redu:

1.	Neustrezen dokup živali
2.	Uporaba konvencionalnih nerazkuženih semen/sadik brez odobritve kontrolne organizacije
3.	Neustrezno/pomanjkljivo označevanje, deklaracije niso izdelane
4.	Neustrezni pogoji reje
5.	Ni dokazil o izvoru surovin, živali (predelava, čebelarstvo, rastlinska pridelava, ...)
6.	Pomanjkljive evidence rastlinske pridelave
7.	Na gospodarstvu se skladišči nedovoljena krma, embalaža nedovoljene krme
8.	Manjka dogovor o predelavi, ni certifikata podpogodbenika
9.	Recepture za predelane proizvode manjkajo oziroma niso ustrezne
10.	Presežen dokup/presežen delež konvencionalne krme, uporaba nedovoljene krme (prašiči, kokoši)

7. Nakup neekološko vzrejenih živali

V letu 2015 je bilo največ kršitev zaradi neustreznega dokupa živali, zato vas želimo ponovno obvestiti (v kolikor ni na voljo ekoloških živali) o pogojih za nakup neekološko vzrejenih živali.

V primeru, **ko se čreda ali jata sestavljata prvič**, morajo biti neekološko vzrejeni mladiči sesalcev takoj po odstavitvi rejeni v skladu s pravili za ekološko kmetijstvo. Ko se neekološko rejene živali vključijo v čredo, je potrebno upoštevati naslednje omejitve:

- **bivolci, teleta** in **žrebeta** morajo biti stari manj kot **6 mesecev**,
- **jagnjeta** in **kozlički** morajo biti stari manj kot **60 dni**,
- **pujski** morajo tehtati manj kot **35 kg**.

Ko se čreda ali jata obnavlja, morajo biti neekološko vzrejeni odrasli samci in samice sesalcev, **ki še niso kotile**, naknadno rejeni v skladu s pravili za ekološko pridelavo. Poleg tega veljajo za nakup samic sesalcev naslednje letne omejitve:

- največ **10 %** odraslih samic **konj** ali **goveda**,
- največ **20 %** odraslih **prašičev**, **ovc** in **koz**.

Za enote s staležem manj kot 10 konj ali glav govedi ali manj kot pet prašičev, ovac ali koz, so vse obnovitve, kot je navedeno zgoraj, omejene na **največ eno žival**.

Za zgoraj navedene nakupe NI POTREBNO POŠILJATI PROŠENJ. Morate pa hraniti vsa dokazila o nabavi živali in jih predložiti ob kontroli.

V primeru povečanja črede za do 40 %, je potrebna predhodna odobritev pristojnega ministrstva.

Predhodna **odobritev MKGP** je potrebna tudi za nakup neekološko vzrejene perutnine pod pogojem, da kokoši nesnice in perutnina za prirejo mesa niso starejše od 3 dni oz. kokoši nesnice niso starejše od 18 tednov.

Do obrazcev prošelj za dokup živali lahko dostopate preko naše spletne strani na povezavi:

<http://www.kon-cert.si/obrazci.html>

ali neposredno na spletnem naslovu:

http://www.mkgp.gov.si/si/delovna_podrocja/kmetijstvo/ekolosko_kmetovanje/obrazci_in_dovoljenja

8. Uporaba konvencionalnih nerazkuženih semen/sadik brez odobritve kontrolne organizacije

Druga najpogostejša kršitev v letu 2015 je bila uporaba konvencionalnih semen/sadik brez odobritve kontrolne organizacije. Ponovno vas opozarjamo, da v primeru, ko ni na voljo ekoloških semen oz. sadik iz **Podatkovne zbirke ekološkega semena, semenskega krompirja in vegetativnega razmnoževalnega materiala**, na Inštitut posredujete izpolnjeno »**Prošnja za dokup konvencionalnih semen, semenskega krompirja in vegetativnega razmnoževalnega materiala**«. Obrazec boste našli na naši spletni strani:

<http://www.koncert.si/datoteke/Obrazci/Pronjazadokupkonv.semen2015.pdf>

Ob prejemu prošelj iz vaše strani ugotavljamo, da je obrazec prošnje napačno izpolnjen. Pri tem vas želimo opozoriti, da lahko obravnavamo le pravilno izpolnjen obrazec.

Prav tako lahko prošnje odobrimo le v primeru, če so izpolnjeni pogoji iz 45. člena Uredbe Komisije (ES) št. 889/2008, kjer je navedeno, da se dovoljenje za uporabo semena ali semenskega krompirja, ki ni pridelano s postopkom ekološke pridelave, lahko izda le v naslednjih primerih:

- če nobena sorta vrste ni registrirana v podatkovni zbirki ekološkega semenskega materiala (najdena na spletni strani MKGP),
- ekološko seme ali semenski krompir ni dobavljiv kljub pravočasnemu naročilu,
- zelena sorta vrste ni registrirana v podatkovni zbirki. Nobena od ostalih registriranih sort iste vrste ni ustrezna za mojo pridelavo (**NUJNO navesti razlog, zakaj vam druge registrirane sorte, vrste ne ustrezajo**),
- če se izvaja poljski poskus ali se želi ohraniti sorto.

Dovoljenje za uporabo neekološkega semena, semenskega krompirja in vegetativnega razmnoževalnega materiala, **se mora izdati pred setvijo** posevka, zato prošnje, ki bodo **posredovane po setvi, ne bodo odobrene**. Torej nujno posredujte prošnje pred setvijo.

9. Najave

Še vedno se ne izpolnjujejo vse zahteve za certificiranje, zato vas bi radi ponovno opozorili v katerih primerih so potrebne najave:

- **potrebno je skleniti dogovor o predelavi s podpogodbениki, ki niso certificirani za predelavo ekoloških proizvodov in prav tako najmanj 48 ur ali vsaj dva delovna dneva prej najaviti postopke predelave ekoloških proizvodov;**
- najmanj 48 ur ali vsaj dva delovna dneva prej je potrebno najaviti **premik čebelnjakov** na drugo lokacijo;
- najmanj 48 ur ali vsaj dva delovna dneva prej je potrebno najaviti, kadar gre za **nabiranje prosto rastočih rastlin;**
- **pri vzporedni pridelavi** (sorte iste vrste, neekološke in ekološke, ki se med seboj težko ločijo), je potrebno redno najmanj 48 ur ali vsaj dva delovna dneva prej najaviti spravilo ekoloških proizvodov in Inštitut obvestiti o natančni količini le-teh na zadevnih enotah, in ukrepah, ki so se uporabili pri ločevanju proizvodov.

Za najave nas pokličite na tel. št. 02 228 49 32/31 ali nas o tem obvestite preko e-maila bostjan.pesek@kon-cert.si.

10. Poimenovanje

"Kamut" / "Pšenica Horasan"

Obveščamo vse tiste pridelovalce, ki nimate licence oz. podpisane pogodbe z lastnikom blagovne znamke za poimenovanje Kamut, da morate navesti pridelek z imenom »pšenica Horasan«.

Kamut je torej zaščiten blagovna znamka belgijskega podjetja, ki velja v vseh državah članicah EU, torej tudi v Sloveniji.

Naj vas spomnimo še na lansko Obvestilo, v katerem smo vas proizvajalce obveščali, da se proizvod z imenom "VEGETA", ne sme označevati in da je potrebno na zahtevo inšpekcije ime proizvoda "vegeta" spremeniti v "mešanica začimb".

Vegeta je prav tako zaščiten blagovna znamka in zato drugih proizvodov ni dovoljeno poimenovati s tem imenom.

11. Kontrolni pregled

Letni kontrolni pregledi se opravljajo v času raste sezone in so lahko napovedani ali nenapovedani. Ob letnih kontrolnih pregledih izvajamo še nadzorne kontrolne preglede. Kontrolor bo ob kontrolnem pregledu preveril vso dokumentacijo, pregledal pripadajoča poslopja, površine in živali ter ugotovil ali izpolnjujete zahtevane predpise. V primeru suma uporabe nedovoljenih sredstev bo na KMG odvzel vzorec (prisotnost ostankov FFS, težkih kovin in GSO).

Zato vse ekološke pridelovalce in predelovalce prosimo, da se na kontrolo pripravite in za kontrolorja pripravite naslednje dokumente:

- subvencijsko vlogo za leto 2016,
- registre živali,
- veterinarski dnevnik,

- vodene evidence (delovna opravila, dokup,...),
- recepture,
- deklaracije proizvodov,
- račune, dokazila in deklaracije.

Le v primeru vaše dobre priprave na kontrolorjev obisk bo pregled časovno krajši in veliko bolj enostaven, kar bo za oba partnerja prijetneje.

V primeru, da v času kontrole ne bo nosilca KMG ali namestnika, bo kontrolor opravil kontrolo ob prisotnosti pooblaščenih oseb (obvezno pooblastilo).

12. Naporavnane obveznosti

Pri pregledu odprtih postavk smo ugotovili, da nam nekateri še niste poravnali zapadlih računov tudi iz preteklih let, zato smo vam posredovali pisni opomin.

Prosimo, da sprejmete našo zahtevo za plačilo z razumevanjem. Vsem, ki ste račune že poravnali, se najlepše zahvaljujemo.

Več informacij, obrazce in vso pripadajočo zakonodajo o **ekološkem kmetovanju in predelavi ekoloških živil** ter ostale zanimivosti lahko najdete na naši spletni strani: www.kon-cert.si, vprašanja nam lahko pošljete tudi po e-pošti: info@kon-cert.si

Za vas smo dosegljivi vsak delavnik na naslednjih telefonskih številkah:

02 / 228 49 31 (J. Rantaša, B. Pesek, J. Kotnik)

02 / 228 49 32 (J. Pušaver in M. Puž)

02 / 228 49 41 (V. Aleksič)

02 / 228 49 22 (N. Tomišek, D. Rituper)

Sodelavci enote vam želimo uspešno pridelovalno sezono.

Pripravila:

Jasmina Kotnik, univ.dipl.inž.zoot.
Vodja certificiranja ekološke pridelave

Priloge:

- Seznam v RS registriranih FFS v skladu z Uredbo (ES) 1107/2009 o dajanju FFS v promet, ki so dovoljeni za ekološko kmetovanje v skladu s seznamom iz uredbe (ES) 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekološki pridelkov, z dne: 23.12.2015

- Seznam FFS na podlagi MO, rastlinskih izvlečkov, feromonov, mineralov in drugih snovi UVHVVR, z dne 14.3.2016